

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 – Облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Облік, аудит і податковий консалтинг»
(назва освітньої програми)

на тему «Податок на додану вартість у системі обліку, контролю та оподаткування на вітчизняних підприємства (на прикладі ТОВ «ТД «Фоветта»»
(назва теми)

Виконавець:

студентка ФМОІТ

Радішевська Ірина Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Доктор економічних наук, професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Артюх Оксана Валентинівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У СИСТЕМІ	
ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННІ: ТЕРЕТИЧНІ АСПЕКТИ....	6
1.1. Елементи ПДВ у вітчизняній системі оподаткування.....	6
1.2. Порядок формування показників ПДВ у податковій та фінансовій звітності.....	15
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПРАКТИКА ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ З	
ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ НА ВІТЧИЗНЯНИХ	
ПІДПРИЄМСТВАХ.....	23
2.1. Загальна економічна характеристика ТОВ «ГД «Фоветта»	23
2.2. Документальне забезпечення обліку операцій з ПДВ у системі оподаткування.....	32
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА	
ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У СИСТЕМІ ПОДАТКОВОГО	
АДМІНІСТРУВАННЯ.....	44
3.1. Податковий аналіз ефективності справляння ПДВ.....	44
3.2. Оптимізація нарахування та сплати ПДВ у системі податкового планування.....	50
3.3. Державний контроль розрахунків с бюджетом ПДВ.....	54
ВИСНОВКИ.....	59
Список використаних джерел.....	62
Додатки.....	65

ВСТУП

Актуальність теми. Податок на додану вартість (ПДВ) є непрямим загальнодержавним податком, основним і стабільним джерелом формування доходної частини бюджету України, який суттєво впливає на формування податкової політики держави.

Якщо проаналізувати загальні відомості на 01.03.2024 рік по доходах загального та спеціального фондів Державного бюджету України, то можна зазначити, що податкові надходження складають понад 60,48 % у загальній сумі доходів, неподаткові – 30,32 %. Серед податкових надходжень сума ПДВ займає досить велику вагу і складає приблизно 30 %, у тому числі: ПДВ з вітчизняних товарів (з урахуванням бюджетного відшкодування) - 13%; ПДВ з імпортованих товарів -17% [1]. Втім на сьогодні відмічається не досить ефективне справляння ПДВ через недосконалість податкового законодавства, його нерегульованість з іншими законодавчими актами у сфері обліку, аналізу та контролю, а також слабку взаємодію всіх сторін податкових відносин. Все це потребує подальших досліджень у напрямку удосконалення податкового адміністрування ПДВ, якісного, повного та своєчасного відображення в обліку та звітності операцій з ПДВ. Саме це і визначило актуальність обраної теми дослідження.

Питанням теорії, методології та практики розрахунків з ПДВ у системі обліку, аналізу та контролю приділяли увагу багато дослідників, зокрема такі, як: Ганусич В. О. Дубовик О. Ю., Казанова М., Ковальчук К. Ф., Малишкін О. І., Метелиця В. Невмержицький Є. В., Онищенко В., Петрова Л. В. та інші науковці.

Проте проблеми удосконалення системи обліку та контролю у частині ПДВ залишаються насущними та потребують подальших досліджень.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає в дослідженні теорії та практики обліку і контролю розрахунків з ПДВ, розробці шляхів їх удосконалення.

Для досягнення мети поставлені для вирішення такі завдання:

- розкрити елементи ПДВ у вітчизняній системі оподаткування;
- розглянути порядок формування показників ПДВ у податковій та фінансовій звітності;
- надати загальну економічну характеристику досліджуваного підприємства – ТОВ «ТД «Фоветта»;
- вивчити документальне забезпечення обліку операцій з ПДВ у системі вітчизняного оподаткування;
- здійснити податковий аналіз ефективності нарахування та сплати сум ПДВ на досліджуваному підприємстві;
- дослідити шляхи оптимізації нарахування та сплати ПДВ у системі податкового планування на вітчизняних підприємствах;
- розкрити методичні та прикладні аспекти державного контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ.

Об’єкт і предмет дослідження. Предметом дослідження є сучасний стан та перспективи розвитку обліку та контролю розрахунків з ПДВ на вітчизняних підприємствах. Об’єктом дослідження є процес організації обліку та контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ на ТОВ «ТД «Фоветта».

Методи дослідження. Для здійснення поставлених завдань використовувалися загальнонаукові та специфічні методи контролю, зокрема: аналіз – у дослідженні динаміки змін показників ПДВ; синтез, графічний і табличний метод - для наочного представлення результатів проведеного дослідження; методи індукції та дедукції – для розкриття сутності базових термінів; методичні прийоми документального контролю (нормативно-правова, формальна, арифметична та логічна перевірка тощо), а також методи економічного аналізу: балансовий, статистичний, аналітичний, розрахунково-нормативний тощо.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі, інші нормативні акти Державної податкової служби України, Міністерства фінансів України, Державного комітету статистики України, та

монографічна, навчальна, довідкова література, інформаційно-аналітичні бюлетені і огляди, матеріали міжнародних науково-практичних конференцій, наукові праці.

В процесі роботи використовувалася також інформація, що була представлена ТОВ «ТД «Фоветта»: засновницькі документи, первинна документація з обліку, аналітичні та синтетичні облікові реєстри, фінансова та податкова звітність.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних питань, діючої практики обліку та контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ можна зробити наступні висновки:

1. Розкриття сутності ПДВ за його основними елементами, такими як: об'єкт, база, пільги, ставки, податковий період, терміни сплати, дало можливість узагальнити головні законодавчі вимоги до нарахування та сплати цього податку у вітчизняній системі оподаткування.

2. Розгляд порядку формування показників ПДВ у податковій та звітності та співставлення звітних даних в обліковій системі показав загальні і специфічні аспекти визначення ПДВ та податку на прибуток з можливою кореляцією деяких показників у різних видах економічної звітності. Доведено, що незважаючи на різні методологічні підходи відносно формування статей у податковій та фінансовій звітності, аналіз таких показників у відповідному співвідношенні з урахуванням специфіки їх визначення є позитивним аспектом роботи у сфері обліку, аналізу та контролю.

3. Надання загальної економічної характеристики досліджуваного підприємства – ТОВ «ТД «Фоветта», основним видом діяльності якого є неспеціалізована оптова торгівля виробами господарсько-побутового та санітарно-гігієнічного призначення, обумовило вивчення діючої облікової практики розрахунків за ПДВ.

З'ясовано, що фінансовий стан ТОВ «ТД «Фоветта» на кінець звітного періоду є стабільним, фінансово-господарська діяльність - динамічною та конкурентоспроможною у ринковому середовищі. З метою зменшення залежності підприємства від найбільш термінових зобов'язань управлінському персоналу рекомендовано поповнити власні оборотні кошти, збільшуючи обсяги продажу та мінімізуючи витрати, що дозволить поліпшити фінансову стійкість підприємства.

4. Дослідження основних положень документального забезпечення обліку операцій з ПДВ на ТОВ «ТД «Фоветта» дозволили отримати достовірну інформацію про розрахунки з бюджетом за ПДВ у системі обліку та звітності. Доведено, що за допомогою програмних продуктів в автоматичному режимі забезпечується своєчасна та повна облікова інформація по розрахункам з ПДВ у системі вітчизняного оподаткування.

5. Проведено податковий аналіз ефективності нарахування та сплати ПДВ за допомогою основних податкових показників, зокрема:

- показників розміру сплати або відшкодування ПДВ з бюджету;
- питомої ваги податкового кредиту з ПДВ до сум податкового зобов'язання з ПДВ;

- питомої ваги ПДВ у сумі сплачених податків; динаміки ПДВ за періодами діяльності,

та оцінювання впливу ПДВ на результати діяльності підприємства через припущення зниження його ставки. Та доведено, що результати аналізу дають змогу визначити податкове навантаження ТОВ «ТД «Фоветта», спрогнозувати податкові показники, за допомогою яких збільшувалась би ефективність справляння ПДВ.

6. Дослідження шляхів оптимізації нарахування та сплати ПДВ у системі податкового планування на вітчизняних підприємствах дало можливість визначити податкове навантаження ТОВ «ТД «Фоветта», спрогнозувати податкові показники та розробити заходи щодо оптимізації податкових платежів, що загалом покращить фінансовий стан вітчизняного підприємства.

7. У роботі розкрито методичні та прикладні аспекти державного контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ. Виявлено типові порушення під час нарахування та сплати ПДВ, зокрема такі як:

- заниження обсягів реалізації;
- необґрунтоване завищення витрат;
- відсутність підтверджуючих документів;

- невідповідність даних звітності та даних первинного обліку;
- недекларування податкових накладних у ЄРПН.

У зв'язку з цим зазначено, що неправильне справляння ПДВ може призвести до складного фінансового стану підприємства та держави загалом. Тому всім учасникам податкових відносин слід розробляти заходи щодо удосконалення розрахунків за ПДВ насамперед через неухильне дотримання чинного законодавства та дисципліни у сфері оподаткування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мінфін: офіційний сайт. URL:<https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2023/>
2. Онищенко В. Порядок складання податкової декларації з ПДВ. Бухгалтерія для бюджету та ОМС, 01.02.2024. URL : <https://oblikbudget.com.ua/article/262-nova-podatкова-deklaratsya-z-pdv>»
3. Казанова М. Запити від фіскалів про незбіг ПДВшних та «прибуткових» показників. *Бухгалтер 911*. 2019 № 32. URL : <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2019/august/issue-32/article-45131.html>
4. Онищенко В. Єдиний реєстр податкових накладних 2024. *Головбух*. 08.01.2024. URL : <https://buhplatforma.com.ua/article/7216-diniy-restr-podatkovih-nakladnih>
5. Невмержицький Є. В. Правові проблеми боротьби з економічною злочинністю і корупцією: навч. посіб. Київ: АПСВ, 2005. 415 с.
6. Боденчук Л. Камеральні перевірки з ПДВ під час воєнного стану. *Актив-софт*. 27.07.2022. URL : https://aktiv.ua/ua/materials/articles/kameralni-perevirky-z-pdv-pid-chas-voiennoho-stanu#articles_confirm
7. Ганусич В. О. Бухгалтерський облік ПДВ у світлі введення електронного адміністрування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Вип. 9-1. Част. 3. 2014. сС. 204-208.
8. Ковальчук К. Ф., Петрова Л. В. Актуальні питання вдосконалення податкового контролю в Україні. *Економічний вісник*, 2017, №4. С. 100-106. URL : https://ev.nmu.org.ua/docs/2017/4/EV20174_100-106.pdf
9. Метелиця В. Актуальні питання обліку ПДВ. URL : <http://www.agro-business.com.ua/component /content/article/ 551. html?ed=45>